

BURHANETTİN DURAN

İran'ın geleceği ve Türkiye'nin tercihi?

Cuma namazı sonrası İran'ın birçok kentinde sokaklara çıkan yüzbinler rejime olan desteklerini gösterdi. ABD ve İsrail aleyhtarı sloganlar eşliğinde. Bu seferberlik hali, sokak protestoları ile "**rejim değişikliği yapma**" stratejisinin İran'da çalışmayacağını bir tezahürü.

Ancak ayaklanmalar bastırılrsa bile, İran'ın toplumsal fay hatları iç-dış politika etkileşiminde yeni bir hareketliliğe girdi.

İç sorunlar belli: Nükleer anlaşma sonrası beklenen toparlanmanın gerçekleşmemesi, Devrim Muhafızları'nın ekonomi ve dış politikadaki tartışmalı ağırlığı- yozlaşması, alt sınıfların fakirleşmesi, reformun bir türlü gelmeyişi, hâkim elitin iç rekabeti, orta sınıfların rejimin ideolojik söylemlerinden bıkkınlığı, gündelik hayatta liberalleşme arzusu, yayılmacı bölgesel siyasetin maliyetleri ve etnik grupların rahatsızlıkları.

Daha önemlisi, Tahran'ın bu iç faktörlerini tetiklemeye kararlı dış hasımları bulunuyor.

ABD, İsrail, Suudi Arabistan, BAE ve diğerleri...

Bu ülkeler doğrudan İran'da "**rejim değişikliği**" hedeflerini ilan etmiyorlar;

"**bölgesel yayılmacılığını**" sınırlandırmaktan bahsediyorlar. İran'ı hedefe oturtma konusunda ortak bir karara sahip olan Trump yönetimi bile bunu telaffuz etmiyor. Kılıç Buğra Kanat'ın işaret ettiği gibi, yönetim içindeki Neo-con ekip adını koymadan rejim değişikliğine gidecek enstrümanları kullanmaktan yana iken, realist stratejistler "**çevrelemeyi**" yeterli buluyorlar. Nasıl yapılacağı ise henüz bir politikaya dönüşmüş değil.

Irak ve Afganistan örneklerinin başarısızlığı ortadayken "**demokrasi promosyonu**" ya da "**yeniden ulus inşası**" gibi söylemlerle rejim değişikliğini ABD kamuoyuna pazarlamak oldukça güç.

Zaten bunun için gerekli askeri varlığı ve bütçeyi ayırmak da söz konusu değil. AB'nin nükleer anlaşmaya sadık kaldığı ve İran'ı istikrarsızlaştırmaya karşı çıktığı bir ortamda Washington'ın Batılı bir koalisyon kurması da kolay görünmüyor. Geriye hırslı bölgesel aktörlerin sınırlı kapasiteleri kalıyor.

Hasımları, İran'ı hem "**terör ihraç eden**" hem de "**bölgesini istikrarsızlaştıran tehlikeli bir güç**" olarak görüyor. ABD Başkan Yardımcısı M. Pence Amerika'nın Sesi'ne verdiği mülakatta İran'ı "**dünyadaki**

terörü finanse eden devletlerin en önde geleni" olarak niteledi. Obama'nın 2009'daki "**kulakları sağır eden sessizliğinin**" aksine Başkan Trump'ın, tıpkı Ronald Reagan'ın Sovyetler Birliği halklarını cesaretlendirmesi gibi, bugün İran sokaklarına destek verdiğini söyledi.

İran halkının "**demokratik ve özgür geleceğe**" kavuşmasını arzu ettiklerini belirtti.

Bu "**özgürleştirme**" söylemini bir kenara bırakırsak ABD'nin harekete geçireceği enstrümanların başında ekonomik ambargolar geliyor.

İran'ın bölgesel vekillerinin ya da Şiici milislerinin liderlerini tasfiye etmek konuşulanlar arasında.

Kasım Süleymani'nin ABD-İsrail ortaklığında öldürülmesinin planlandığı medyaya yansıdı. CIA'nın İran karşıtı direktörünün çok sayıda gizli operasyonu hazırladığını varsaymalıyız.

Ayrıca, Devrim Muhafızları'nın üzerindeki baskıyı artırarak İran halkına rejimin taşınmaz yük olduğunu gösterecek bir ideolojik kampanya da beklenebilir.

Bu noktada [Türkiye](#)'nin tavrı önem kazanıyor. Trump yönetimi, toparlayamadığı ikili ilişkilerde mevcut gerginlikler sürerken, İran'ı çevreleme konusunda [Ankara](#)'ya yönelir mi? Şimdilik belirsiz. Ankara, bölgede istikrarı ve güvenliği önemsiyor. Nitekim son günlerdeki protestolar hakkında çeşitli düzeylerde "**dış müdahale ve istikrarsızlığın**" istenmediği vurgulandı.

Pakistan-Afganistan'dan İran ve Türkiye'ye gelen hattaki istikrarsızlıklar ve Washington'un tehditkâr açıklamaları Ankara'yı endişelendiriyor.

Kaldı ki, YPG ve FETÖ sorunlarına kilitlenen ilişkileri açma niyeti Washington'da görünmüyor.

Dahası, gittikçe alanı daralan Tahran'ın PKK-YPG ile ortak mücadele başta olma üzere Ankara'ya sunabileceği işbirliği önerileri bulunuyor.

***Yasal Uyarı:** Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.*

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **İran'daki türbülans nereye gider? (5.1.2018)**
- > **2018 gündemi (30.12.2017)**
- > **"Yeni Osmanlıcı" derken Türkiye'yi "İranlaştırmak" (29.12.2017)**

SABAH

